

Štajerc" izhaja vsaki petek, datiran z dnevnim naslednje nedelje.

Naročnina velja za Avstrijo: za celo leto 4 krome, za Ogrsko 5 K 50 vin. za celo leto; za Nemčijo stane za celo leto 6 kron, za Ameriko pa 8 kron; za drugo inozemstvo se računani naročnino z ozirom na visokost pošline. Naročnino je plačati naprej. Posamezne števe se prodajajo po 8 v.

Uredništvo in upravnštvo se nahajata v Ptuj, gledališko poslopje števe 3.

Dopisi dobrodošli in se sprejemajo zastonj, ali rokopiše se ne vrača. Uredniški zaključek je vsak torej zvečer.

Za oznanila uredništvo ni odgovorno. Cena oznanil (inserterov) je za celo stran K 80— za 1/2 strani K 40— za 1/4 strani K 20— za 1/8 strani K 10— za 1/16 strani K 5— za 1/32 strani K 2:50 za 1/64 strani K 1.— Pri večkratnem oznanilu se cena primerno zniža.

Štev. 14.

V Ptuj v nedeljo dne 4. aprila 1915.

XVI. letnik.

Svetovna vojska.

Silovita bitka v Karpatih traja naprej. — Rusi so pritegnili oblegovalne čete iz Przemysla v Karpate. — Svetovna moč Anglije hira.

Avstrijsko bojno poročilo.

Dunaj, 29. marca. (Kor. urad). Uradno razglašajo dne 29. marca:

Boji v Karpatih še trajajo.

Včeraj izvršeni ruski napad na višine vzhodno od Banjavolgya smo po večurnem boju odbili z velikimi izgubami za sovražnika.

Polki IV. konjeniške armadne divizije so se, kakor v prejšnjih bojih čete prve črnovojniške pehotne brigade bili naravnost vzgledno.

Krvavo so odbili opetovane nadmočne sovražne navale.

Severno od gorskega prelaza Uszok so se ponesečili ruski nočni napadi v učinkovitem ognju naših postojank.

Na fronti v jugovzhodni Galiciji topovski boj.

Ruske čete, ki so prodrle vzhodno od Zaleszczykow preko Dnjestra, smo po ljutem boju zavrnil.

V ruski Poljski in zapadni Galiciji mestoma topovski boj.

Ruski nočni napadi na Loszini v Poljski so se ponesečili.

Namestnik generalštabnega šefa: pl. Höfer, fml.

Dunaj, 30. marca. (Kor. urad). Uradno razglašajo dne 30. marca:

Na karpatski fronti so se včeraj zopet razvili v prostoru južno in vzhodno od Lupkova srdečiji boji.

Močne ruske čete so ponovno pričele z napadom. Borba je trajala do nočnih ur. Sovražnik je imel velike izgube in smo ga povsodi odbili.

Med Lupkowskim sedlom in gorskim prelazom Uszok so se takisto vršili trdovratni boji.

Izmed ruskih čet, ki so se najzadnje nahajale pred Przemyslom, smo konstatirali eno divizijo pri napadih južno od Dwornika.

V jugovzhodni Galiciji, na Dnaju in v ruski Poljski se položaj ni izpremenil.

Namestnik generalštabnega šefa: pl. Höfer, fml.

Iz nemško-ruskega in nemško-francosko-angleških bojišč. — Rusi potolčeni pri Langszargenu.

Berolin, 27. marca. (Kor. urad). Poročilo Wolffovega urada: Veliki glavni stan, dne 27. marca. (Vzhodno bojišče). Ruse, ki so se bili napotili na plenjenje kakor iz Memela, tako tudi iz Tauroggena in Tilsita, smo z velikimi izgubami porazili pri Langszargenu ter jih vrgli preko Jeziorupe za osek Jura.

Med Augustowskim lesom in Vislo smo odbili razne ruske napade.

Na posameznih točkah se še vrše boji.

Vrhovno armadno vodstvo.

Ruski navalni v Augustowskem lesu in ob pisku zavrjnjeni.

Berolin 28. marca. Wolffov biro javlja: Veliki glavni stan, dne 28. marca. (Vzhodno bojišče). Ruske navale v Augustowskem lesu smo odbili.

Med Piskom in Omulewom so izvršili Rusi več napadov, ki so se vsi razbili v našem ognju. Pri Wachu smo vjeli 900 Rusov.

Vrhovno armadno vodstvo.

Berolin, 29. marca. (Kor. urad). Wolffov biro javlja:

Veliki glavni stan, dne 29. marca. (Vzhodno bojišče): Naše čete so v naskonu zavzele Tauroggen ter vjeli 300 Rusov.

Na železniški progi Wirballen Kowno se je z najtežjimi izgubami za sovražnika razbil ruski napad pri Pilwizkih.

V okolici Krasnopola smo vjeli nad 1000 mož, med njimi eno eskadrono gardnih ulanov s konji ter vplenili 5 strojnih pušk.

Ruski napad severno zapadno od Ciechanowa smo odbili.

Vrhovno armadno vodstvo.

Berolin, 30. marca. (Kor. urad). Wolffov biro javlja: Veliki glavni stan, dne 30. marca. (Vzhodno bojišče). Pri bojih za Tauroggen, ki so imeli za posledico osvoboditev tega kraja, se je sijajno bila po poročilu tamkaj prisotnega princa Joahima pruskega vzhodnopruska črna vojska ter vjela 1000 mož.

Pri Krasnopolu so imeli Rusi zelo težke izgube (2000 mrtvih).

Naš plen iz tamkajšnjih bojev je do včeraj znašal 3000 vjetnikov, 7 strojnih pušk, 1 top in več municijskih voz.

Na reki Škwii pri Klimkih smo pri ponesečenem ruskem napadu vjeli 2 častnika in 600 mož.

V okolici Olszynov (na levem bregu Omulewa) smo odbili dva ruska nočna navala.

Ruske poskuse, da bi prekoračili doljenje Bzuro, smo zavrnil.

Vrhovno armadno vodstvo.

Strašna bitka v Karpatih.

Že čez deset dni traja silovita karpatska bitka. Glavni ruski napad je naperjen na ozemlje med Ondavo in Latorco ob cestah, ki vodijo v Varano in Homono. V petek so Rusi kljub temu,

da so bili doslej odbiti vsi njihovi napadi, vnovič napadli, in sicer s svežimi četami. Bilo so zopet odbiti. Zdi se, da Rusi že uporabljajo svoje čete izpred Przemysla. Sovražnika nikakor ne smemo podcenjevati. Če n. pr. Rusi pošljejo svojih 100.000 mož, ki so bili pred Przemyslom, na eno točko, recimo proti Dukli, potem je čisto mogoče, da se mora naša fronta pred premočjo pomakniti nazaj. Pozabiti tudi ne smemo, da imajo Rusi sedaj svoje težke topove, s katerimi so obstreljevali Przemysl, proste in jih lahko uporabijo v Karpatih.

Z Dunaja poročajo listom: Ruska ofenziva v Karpatih traja dalje. Odločitve večjega obsega ni še nikjer. Tudi o krajevnih odločitvah se ne more govoriti, ker vsaka pridobitev kake višine ali kraja izzove takoj protinapade. Slike bojev se vedno menjavajo, kakor to sploh ne more biti drugače na takem ozemlju in pri načinu ruskih napadov. Bojna črta se vleče od sedla Wyszokow do prelaza Konieczna; dolga je 200 kilometrov, na katerih se bojujejo tako silovito, kot nikdar poprej. Več armad si stoji nasproti in na stotine bojevnikov se bori. Avstrijske čete imajo proti sebi dober del ruske glavne sile; da pozizkuša sovražnik tu izsiliti veliko odločitev, je vsem jasno. Ogromne žrtve, ki si dovoljuje najvišje vodstvo cesarske armade, odgovarjajo velikim ciljem, ki si jih je postavilo.

„Neue Freie Presse“ piše o pomenu karpatskih bojev: „Kaj bi mogla doseči sedaj diplomacija! V Karpatih se vrši evropska bitka in pripravljajo se dogodki, ki zahtevajo našo kri, kipa ne bodo usodni samo za nas. Uradno poročilo o zadnjem izpadu iz Przemysla pravi, da je padlo 10 tisoč mož. Ta številka nam je lahko za merilo, da vsaj nekoliko lahko slutimo, koliko krvi namaka v bitkah zemljo. Silovito se bore ponoči in podnevi in karpatska bitka traja dalje, ne samo za nas, ampak za obe cesarstvi, ki morata nositi skupno usodo, skupno stati v sreči in nesreči, in skupno zagotoviti svojo bodočnost. Karpatska bitka je zvezna bitka.“ S temi stavki razvija „N. Fr. Pr.“ misli, naj bi Nemčija vrgla svoje armade v Galicijo, da skupno izvede odločitev.

Kako bo z vojsko spomladi?

Višji merodajni krogi so gotovo namignili „Grazer Tagespost-i“, da je objavila „svoja“ razmotrivanja tako-le:

Najprva skrb mora biti sedaj, da vzdrže naše čete svoje silne pozicije v Karpatih in ob Dunaju. Generalni štab je imel natančno na dan preračunano, kdaj se bo morala trdnjava,

Przemysl udati, zato je moral tudi računati s tem, da bodo postavili Rusi svojih 100.000 mož oblegovalne armade na bojišče v Karpatih vsaj en teden po padcu trdnjave. To je jasno in proti temu se je generalni štab brez dvoma zavaroval.

Neznano pa je, koliko naših čet je bilo na razpolago za obrambo črte ob Dunajcu in v Karpatih. Gotovo pa je, da razpolagata zaveznika na avstrijskih bojiščih z armado, ki šteje — seveda le približno povedano — morda en milijon. Potem onih 100.000 Rusov izpred Przemysla ne zaleže mnogo. Že doslej ruska premoč nasproti našim četam v Galiciji ni mnogo opravila in že mesece stoji tam boj, nasprotno pa so naši potisnili rusko premoč v Bukovino in vzhodno Galicijo. Zato ni izključeno, da se isto zgodi tudi drugod.

Sovražnika pa ne gre podcenjevati. Če postavijo Rusi onih 100.000 mož v boj na eni točki, morda pri Dukli, se lahko zgodi, da se naša fronta tam izboči proti zaledju. Tudi ni pozabiti, da imajo Rusi sedaj na razpolago težke topove, ki jih lahko postavijo v Karpatе. Še eno je upoštevati. Spomladi, če skopni sneg in led na severnopolskih bojiščih, je vsaka operacija na onih bojiščih, kjer je izvojeval Hindenburg svoje zmage, otežkočena, deloma celo nemogoča. Drugače je v Karpatih. Tu ne ovirajo močvirja, tu jo napad mogoče. Zelo verjetno je, da bodo Rusi, zaupajoč v nedostopnost severne Poljske, oslabili tam svoje pozicije ter poslali večje sile v Karpatе. Toda tudi našemu armadnemu vodstvu je vse to dobro znano, tudi ono ve, da se bo glavno bojišče v aprilu preložilo v Galicijo in brez dvoma je ukrenilo vse, da bodo našli Rusi na tej fronti najsilnejši odpor. Gotovo je, da bo prinesel april nove silne boje v Karpatih, silnejše, kakor so bili dosedanj, isto zaupanje, kakor iz početka vojne, pa nas nadvlada še danes.

Przemysla zadnji dnevi.

V poročilu ki opisuje okoliščine predaje Przemysla in njene vzroke dobimo sledeči stavek: „Da trdnjava ni bila za daljšo dobo preskrbljena, je razvidno iz tega, da so instrukcije intendanc predpisovale samo trimesečno preskrbo, ker so splošno po Evropi računali le s kratko dobo vojske. Kljub temu je bil Przemysl preskrbljen za daljšo dobo“. Avgusta meseca 1914 je nemški vojni minister izjavil, da je treba računati z obleganjem Metz. Metz je pa že leta sem preskrbljen s konzervami in z nepokvarljivimi živili tako, da lahko preživi 100.000 mož 3 leta. Vsako leto so konzerve obnavljali, stare pa pozili.

„Reichenberger Zeitung“ piše o kapitulaciji Przemysla z merodajne strani na Dunaju: S padcem Przemysla se je moralo računati pač že koncem meseca januarja. V svo odločnosti so takrat poizkušali pomagati hrabri posadki. Naše armade so prodrle proti Stryju in čez prelaz Dukla, da pridejo do črte Sanok Sambor, ker so hoteli prisiliti rusko oblegovalno armado na boj.

Do Stanislava je pa prodrla le naša vzhodna skupina. Sosedna skupina je naletela že južno od Skol na močan odpor. Na prelazu Lupkov in na nižini Dukla so se ustavili Rusi skupno prodirajočim Nemcem in Avstrijcem z velikimi množicami in so zavirali prodiranje, dasi so to plačali z brezobzirnimi žrtvami ljudi in materijala. Ruske čete bi bili že premagali, a zapadel je visok sneg, v katerem je bilo mogoče le pehoti, da je počasi napredovala, a artiljerija ni mogla priti naprej kakor tudi ne vozovi s prtljago in s živežem.

O dogodkih zadnjih dni pred predajo trdnjave Przemysl poročajo iz vojnega poročevalskega stana sledeče podrobnosti: Med obleganjem trdnjave je bilo zdravstveno stanje v trdnjavi ugodno, zadnje dni se je pa v tem oziru tako poslabšalo, da je bilo bolne oziroma za boj nesposobne že polovico posadke.

Na večer pred 19. marcem, ko je posadka

zadnjič izpadla, so hoteli moštvo, ki naj bi se prihodnji dan borilo, še enkrat nasiti in zato razdelili iz ostanka zaloga po dve konservi za vsakega moža. Bodisi nevajena hrana, bodisi slast užitka je povzročila veliko bolezn, da, več vrlih mož je celo umrlo.

Predno se je udal Przemysl, so izstrelili vsaj 20.000 granat vsak dan na Ruse. Zadnje dni so Rusi napredovali s svojimi postojankami vsak dan en ali pa dva kilometra. Rusov je padlo zadnje čase vsak dan nekaj manj kot 100 na dan.

Izpad dne 19. marca je pokazal popolno oslabeledo moštva. S težavo so se vlekli oddelki naprej. Za par kilometrov so rabili več ur. Ko so se umaknili, so Rusi z veliko odločnostjo napadli trdnjavo od treh strani. Podnevi so divjali ljuti artiljerijski boji, ponoči je pa napadala pehota, ki je pa bila do zadnjega vedno odbita. Očividci zagotavljajo, da zadnje ure boja in obstanka slavne trdnjave vsem, ki so to doživeli, ostanejo v trajnem spominu radi tragične veličine vtisa.

Bilo je v noči od nedelje na ponedeljek. Rusi so strastno napadali in povsod je divjal boj. Grmenje topov je neprestano pretresalo zrak. Civilno prebivalstvo se je zbralo na takozvanem „tatarskem griču“, kjer je lep razgled, in s strahom zasledovalo odločilni boj. Naenkrat se ob 4. uri zjutraj dvigne proti nebu mogočen ognjen steber in strašen pok je pretresel zrak. Ruska pehota je prestrašena ustavila napad in se umaknila. Fort za fortom se je dvignil v zrak in padel porušen na tla. Prostovoljni pogin izstradane trdnjave, izpolnitev zadnje žalostne dolžnosti hrabre posadke, to je bil pretresljiv prizor. Vse, kar je služilo vojnim namenom, je bilo razbito, porušeno, razstreljeno ali pa je pržil ogenj; forte, vojaška skladišča, mostove, železniške proge, brežične postaje. Trdnjavske topove so posebno poškodovali, tudi mogočne 30 cm možnarje so nabasali z razstreljivom in peskom. Ostanki razstreljenih cevi so leteli kilometre daleč. Moštvo je končalo poruševalno delo s tem, da je razbilo puške in celo puškine cevi poskilo. Trdnjava je izginila.

Bilo je v ponedeljek med 4. in 6. uro zjutraj. Na letališču sta bili še dve porabni letali. Rusi, ki so polagoma spoznali pomen razstrelitve, so naperili svoj ogenj na letališče. En sam dim razstreljenih granat in šrapnelov je obdajal letališče, ali kakor „Feniks“ iz pepela ste se dvignili obe letali nepoškodovani iz oblaka dima, medtem ko je pod njima divjalo razdejanje in se je dvigalo na stotine ognjenih stebrov. Eno letalo je odletelo v smeri proti Karpatom, drugo pa proti zahodu in je srečno došlo na svoj cilj. Letalci, ki so odnesli najvažnejše dokumente, pripovedujejo strašne stvari. Rusi so ustavili boj, samo topovi so še streljali. Pehota ni več napadala. Pred temi dogodki, po katerih je bil odposlan parlamentar k sovražniku, so zbrali posadko in ji sporočili, kaj pride. Oči bojnikov so se napolnile s solzami. Živil ni bilo več razen mesa zadnjih konj in ovs, katerega so zmleli zadnje dni za moštvo. Te ostanke so razdelili med moštvo.

Vojni poročevalec Roda Roda poroča: Lastnino državnih blagajn in przemyslske posadke v bankovcih so žažgali, ko so prej zabeležili serijo in število vsakega bankovca.

Zadnje nedeljo pred predajo, ko že ni bilo nič žita, riža, krompirja, nobenih konserv, so prinesli trdnjavskemu poveljniku kot zadnji dar posadke še enega pečenega goloba-pismonoša. General Kusmanek je globoko ganjen sprejel dar kot znak ljubezni in spoštovanja posadke, ali poslal je goloba v bolnišnico za težkobilanega vojaka.

Zračna pošta iz trdnjave je stala, kolikor je doslej znano, 12 letal in 14 letalcev, ki so bili postreljeni in so deloma ranjeni prišli v rusko vjetništvo. Velike svote denarja, s katerimi je trdnjavsko poveljstvo razpolagalo, oziroma nji-

hova vrednost, je rešena. Važne papirje so letalci prinesli na varno.

Graška „Tagespost“ je pred kratkim pisala: Ljudem v resnici ni zameriti, če postanejo deloma malodušni in bojazljivi. Padec Przemysla bi prav gotovo ne napravil tolikega vtisa, če bi se v previdni obliki sporočilo prebivalstvu že več tednov znana poročila trdnjavskega poveljstva. O izidu pogajanj med Kusmanekom in poveljnikom ruske oblegovalne armade do danes še nimamo uradnih poročil.

Mesto Przemysl je vsled obstreljevanja le malo trpelo. Le redkokdaj je padla v mesto samo kaka granata. Rusi so naperili svoj ogenj v glavnem na vojaško erarno preskrbovališče, ki se je nahajalo v bližini ulice Slowacki v južnem delu mesta. Civilistov je ostalo v mestu le okoli 10.000.

O padcu Przemysla poroča ruski generalni štab: Naše čete so vzele dne 22. marca trdnjavo Przemysl. V glavnem stanu generalisima se je vršilo zahvalno bogoslužje s zahvalno pesmijo, ki so se ga udeležili tudi car, veliki knez Nikolajevič in ves generalni štab. Iz Przemysla v Lvov je došlo do zdaj 6000 vjetnikov.

„Az Estu“ brzojavljajo iz Rotterdama: Vojni poročevalci v ruskem časnikaškem stanu v Lvovu so se peljali z avtomobili takoj v Przemysl, da bi bili navzoči ob velikem dogodku. Peljati so se morali skozi celo vrsto opustošenih vasi, dokler se niso pripeljali v Moscisko, veliko občino, ki leži blizu Przemysla. Rusi so tam stržili več avstro-ogrskih vojnih vjetnikov. Rusi so klicali časnikaške, da se nahaja Przemysl v ruskih rokah. Pri Sechnie so videli še sledove zadnjega izpada junajske posadke. Veliko mrtvih ruskih vojakov je ležalo še nepokopanih. Vas je bila le še razvalina, kar dokazuje, s kako silo so napadli przemyslski junaki. Od daleč so že videli, kako se je valil črn dim proti nebu in čuli so strašno detonacijo. Avtomobili so se mogli pripeljati le do skrajnih utrd, ker so bili razstreljeni vsi mostovi, ki so vodili v notranje trdnjavsko ozemlje. Vojni poročevalci so skozi daljnogled opazovali sliko, ki je bila zvišeno otožna. Iz trdnjave so visoko švigali plameni, zdelo se je, da stoji sredi ognjenika; vedno višje je švigal plamen iz gostega dima. Kamor je seglo oko, je bilo vse razstreljeno in požgano. Parlamentar se je že odstranil, a častniki in vojniki posadke so še vedno razstreljevali. Poročevalci so videli le še razvaline. Videli so tudi razvaline avstro-ogrškega oklopnega vlaka, ki so ga razstrelili. Ko so došle prve ruske čete do skrajnih utrd, so našle le še razvaline in pepel.

Vojni poročevalec lista „Pesti Hirlap“ poroča: Nek vjeti ruski polkovni poveljnik pri graškem armadnem zboru je že pred dnevi, ko je bil zaslisan, izjavil: „Vemo, da so dnevi Przemysla šteti. Trdnjava se bori proti mnogo močnejšemu sovražniku, kot smo mi. Lakota je oblegovalni top najtežjega kalibra in przemyslski junaki bodo prisiljeni, da položijo orožje. V našem častniškem zboru vlada mnenje, da se mora s hrabri brnilci odlično postopati. Od najvišjega častnika do zadnjega moža se bodo vsi prepričali, da znajo Rusi ceniti prave junake.“

„Aftenposten“ poroča iz Petrograda: Po kapitulaciji Przemysla so Rusi izkazovali generalu pl. Kusmaneku in njegovim častnikom vse vojaške časti. Ruski častniki so občudovali poveljnikovo srčnost in junaštvo. General pl. Kusmanek je hotel izročiti svojo sabljo. Rusi so odgovorili: „Gospod general, pol leta ste se upirali naši premoči, Rusija želi, da obdržite svoj meč. Bili ste vedno hrabri in viteški sovražnik.“

„Rotterdamische Courant“ poroča iz Londona: Iz Petrograda se poroča: Ruska oblegovalna armada je štela 100.000 mož, avstro-ogrška trdnjavska posadka pa le 25.000 mož.

„Pester Lloyd“ poroča: Ko so o Božiču Rusi postrelili nekega avstrijskega letalca, ki je nesel generalu Kusmaneku purana kot darilo, so ga z drugimi darovi pod belo zastavo poslali

Pripravljen biti je vse,

kar zamoremo proti pretečim nevarnostim ukreniti. Vedno smo ogroženi od sovražnikov našega zdravja in dosegli smo v svojo obrambo že veliko, ako smo na to priprav-

ljeni. Vsled prepiha, mokrote in prehlajenja dobimo lahko revmatične bolezni, glavo- in zobobol, bolečine v ušesih, nahod itd., ako pa imamo vedno Feller-jev bolečine o- stranjajoči fluid iz rastlinskih izvlečkov s znakmo „Eisa-fluid“ pri hiši, tedaj ž njegov okrepčevalno in oživlja- jočo močjo te bolečine kmalu preženemo. Svetujemo toraj našim čitateljem, da si naroče 12 steklenic tega

od zdravnikov priporočena domačega zdravila za 6 kron, poštne prosto, od lekarnarja E. V. Feller-ja v Stubici, Elsa-trg šte. 241 (Hrvatsko). Tudi Feller-jeve čistilne rabarbara kroglice s znakmo „Eisa-Pillen“, 6 škatljice za samo 4 kroge in 40 vinarjev, poštne prosto, naj bi imeli naši čitatelji vedno pri hiši kot preizkušeno sredstvo proti vsem težkočam v prebavlili. kaos - - -

v mesto. General Kusmanek je nato poslal Rusom 20 gosk.

Dne 19. t. m. izdano poročilo ruskega generalnega štaba ceni przemislisko posadko na 117.000 mož.

„N. R. Courant“ poroča, da je dobil list „Daily Mail“ brzojavko iz Petrograda, da so Rusi od oblegavalne armade pred Przemyslom poslali 50.000 mož proti Krakovu, 40.000 mož so pa vrgli k četam pri Užoku in Lupkovu.

Splošni položaj v svetovni vojski.

Vreme je postalo nekoliko ugodnejše. Zaraditega je težavna hujška vojna minila in pričela se je nova hujša aktivnost armad na bojiščih. Potrjuje nam to zlasti sedanja velika bitka, ki se vrši že več dni v zahodnih Karpatih. Če se ozremo na potek karpatskih bojov, opazamo vedno, da pritiskajo Rusi z izredno vztrajnostjo na bojni črti, ki gre od sedla Konječna na zahodu Dukle preko Lupkove, Čizna pa do Užoškega prelaza. Vsi napadi so bili odbiti in še vedno traja bitka, kar dokazuje, da smatrata obe armadi te kraje za vrhne pozicije.

V Bukovini so bili boji med Prutom in Dojestrjom zlasti v okolici Sadagore, odkoder so Rusi nadlegovali Černovice, a so se sedaj umaknili za mejo.

Padeč Przemysla je oprostil večji oddelek ruske vojske; na splošen položaj pa padeč trdnjave ne bo vplival mnogo ali pa tudi prav nič. Na Poljskem se vrše boji kakor že dalje časa. Rusi so napadali in v Izhodno Prusijo so adrlji ter zasedli Memel, ki so ga pa morali zopet zapustiti. Večji spopadi so bili severozahodno od Ostrolenke ter izkodno od Plocke ter severozahodno od Prašniča pri Varšavi.

Na francoskem bojišču ni posebnih dogodkov. Vrše se le posamezni nepričakovani napadi sedaj tu sedaj tam, zlasti ob Aisni. Mesto Reims je popolnoma uničeno. Vse kaže, kakor bi Francozi pričakovali novih ojačenj za napad, ki so ga že tolikokrat napovedovali.

Angleško-brodovje je tri tedne obstreljevalo Dardanele. Poročali so o uspehih, a ti uspehi so ničevi, zakaj zavezniki so imeli tam velike izgube na ladjah, a izgubili so tudi nad 2000 mož. Poročila, ki jih prinaša „Italija“, pravijo, da dardanelski forti sploh niso poškodovani. Zavezniki sicer nameravajo obstreljevanje, ki so ga prekinili zaradi pomorskih neviht, zopet nadaljevati. Tudi ruska črnomsorska mornarica je baje pred Bosporom.

V Egiptu napovedujejo Turki nov napad na Sueški prekop.

Čegav bo Carigrad?

Dunajska „Zeit“ piše 26. t. m.: Po državah trojnega sporazuma so trdno prepričani, da je glede zavetja Dardanel s silo le še vprašanje, in da bo potem odločena tudi usoda Turčije in Carigrada. Dosedaj so ruske želje, dobiti to mesto v last in posest, v Parizu in Londonu še naletavale na odpor; sedaj pa se zdi, da se je v tem oziru izvršil preokret. Tako priobčuje „Temps“ po švicarskih listih izvajanja, ki so očividno posledica dejstva, da je vsaj Francija opravičenost ruskih želja priznala. Navedeni francoski list piše med drugim: „Na mesto angleško-ruskega tekmovanja za premočje je stopila nerazumljiva vzajemnost koristi. Niti Francija, ne Anglija, niti Rusija nima nobenega povoda več, da bi se druga z drugo prepirale za ključke k „Pontu Evksinu“, kakor v prejšnjih dobah. Francija more le z veseljem pozdraviti, da vstopi njena zaveznica v kolo sredozemskih sil, Anglijo pa je minil strah, da bi se rusko črnomsorsko brodovje podalo zavzemat Indijo. Velika Britanija je svoje gospodstvo v Egiptu okrepila, zadnji čas je zavzela Mezopotamijo ter drži že ključ do železnice v Bagdad v svojih rokah in če bi jo res skrbeli ruski načrti proti cesarstvu v Indiji, bi se ji bilo mnogo več bati ruskega železniškega omrežja v Aziji, nego svobodnega prevoza po Bosporu in po Dardanelah.

Japonska in Kitajska.

Iz vesti, ki prihajajo iz Pekinga in Tokia, se še vedno ne da spoznati, kako se bo razvil spor med Kitajsko in Japonsko.

Danes javljajo, da je Japonska sicer rok svojega ultimata znova za 14 dni podaljšala, da pa spravlja svoje čete z mrzlično naglostjo v Koreo in Šantung. Tudi se poroča, da so japonski državljani, ki žive na Kitajskem, dobili poziv, naj se izselijo ter vrnejo domov.

Zanimivo je stališče Severne Amerike. Vesti, da bodo Združene države posegle v konflikt eventualno z oboježeno roko, se ne potrjujejo. Kakor brzojavljajo iz Washingtona, je neki visoki ameriški uradnik izjavil, da smatrajo ameriški krogi Mandžurijo za naravno interesno sfero Japonske in da ameriški interesi pri tem niso ogroženi. Združene države bodo sicer nekaterim japonskim zalitevam formalno agovarjale, toda one se zavedajo, da s tem ne bodo spremenile japonske politike.

Velika noč.

Pomladnji svet — pomladnji cvet! Ni še sicer zima zapustila nas popolnoma, povsodi še se kažejo sledovi njenega mogočnega trinoštva, vendar se občutijo že tudi naravna razodetja in prikazni, ki nam obljublajo popolni sloves zime in prihod zaželjene preljubne spomladi, kje se starček ravnotako veseli kakor mladenič radosti.

Sivolasi starček sedi na klopi pred svojo hišico. Pomladnje solnce mu ogreva otrple ude. Premišluje svoje življenje, svoje trpljenje, doživelo žalost in radost. Spominja se z radostjo svoje dobe otročjih let, z veseljem doživlja iz dobe neukrotljivega mladeništvja, s ponosom na čas svoje najboljše močatosti in — s trdnim zaupanjem, da mu bode ljubi Bog dal tudi še v starih letih doživeti marsikaj, česar človek — kot najpopolnejše bitje božjega stvarstva — potrebuje, da se zamore vreden šteti — biti človek.

Sloveč modrijan je izrekel svoje dni pomenljive besede: „Vzemite človeku upanje in on je najubožnejše bitje na božjem svetu!“ Malokateri izrek modrih mož nas zamore tako tolažiti in nam predočevati prednost pred vsem stvarstvom, kakor ravno ta, ki vsakemu posameznemu človeku kateremu je Bog dal zdravo pamet, veli: človek si, razum imaš in vsled tega imeti smeš tudi upanje, ki je tretji del Tvojega življenja, čegar skupina je: vera, upanje in ljubezen. Ako od te celote manjka le eden del, tudi življenje ni popolno človeško življenje, kakoršnega je Stvarnik namenil nam, katerim je udahnil neumrjočo dušo, razum in — lastno voljo.

Upanje nam lastna volja sicer ne prezentira na srebrnem krožniku, a ponuja ga nam prav pohleвно razum in tudi vera; prvi nam kaže preteklost in sedanost iz našega lastnega ali iz življenja drugih še živečih ali morebiti že zdavnej umrlih znanih oseb, druga pa nam namiguje v prihodnost, prijetno in prijazno, česitudi zazdaj še s pajčolanom ovito.

Tako tudi naš starček premišluje, ugiba in — upa v boljše prihodnost, ki ima slediti sedanjim časom splošne stiske. Cesar in domovina sta mu odpoklicala edinega sina, mladega gospodarja tje, kamor je odišlo toliko tisoč krepkih mož in navdušenih mladeničev, da branijo naše pravice, našo čast in našo posest. Bridki so bili trenutki slovesa od svojecev, starišev, žene in otrok, bridki posebno zaradi negotovosti zopetnega svidenja, mnogo grenkih solza je teklo pri slovesu in tudi še po njem, a upanje ni zapustilo ne stariše in tudi ne žene, ki tudi svojim otročičem prigovarja tolažljivo in pomirljivo, da bodo prej ali slej zopet videli svojega ljubelega in skrbnega ateja, ki jih bode po srečni vrnitvi še enkrat tako srčno negoval, kakor jih je ljubil in srčkal kedaj poprej.

Velika noč nas spominja na vstajenje našega Zveličarja. Obhaja se v najlepšem letnem času, v ljubi pomladi. Narava se probuja iz zimskega spanja, vse se oživlja in okrepuje, vse organske stvari nas vspodbujajo, da se naj tudi mi zavedamo splošnega vstajenja in prero-

renja ne samo telesno, temuč tudi duševno. Potrtost in malodušnost naj izginete, kakor izginja v spomladi sneg in mraz, na njuni mesti naj stopite zaupljivost in vera v prihodnost, ki bode nam prinesla to, česar si naše srce najbolj želi in po čemur trajno koprnji in hrpeni.

Tako si tudi starček na klopi olajšuje svojo bridkost, žena z otroci svojo tugo, in Vsega-mogočni bode dal, da se bode njihovo upanje izpolnilo. Ko bi pa bila Njegova volja, da najde mladi gospodar svoj grob daleč tam na bojišču, tudi takrat ne bojo obupali ampak se tolažili v neomajani veri, ki nas uči, da vidimo se nad zvezdami.

Slike iz bojišča.

I.

Topničar Ivan Kovács od 5. topniškega polka si je zagotovil nezabeden spomin v zgodovini svojega polka z naslednjim junaškim činom: Rusi so se bili vgnezdili na nekem jako ugodnem mestu in boj se ni ganil nikamor. Baterijski poveljnik je tekom svojih opazovanj dočeval, da so ruski oddelki neko jako ugodno skupino skal izkoriščali v to, da se zakopljejo v jamah in na ugodnih točkah postavijo strojne puške. Dobro napravljena razstrelba v teh skalah bi morala med Rusi napraviti strahovita opustošenja. Toda kako dospeti tjekaj? Da bi se napravil podkop, je bilo treba sredi med sovražnike. Kdor bi si upal kaj takega, bi moral samega sebe žrtvovati. Topničar Kovács se je prostovoljno javil za to gotovo smrt obetajočo pot. Z dvema razstrelnima zabojema s skupaj 10 kg ekrazita se je v noči odpravil na pot. Videli so ga, kako je izginil v temi; nato je zavladal popoln mir. S težkim srcem in skrbjo so v bateriji prisluškovali v tiho noč. Tu — med 3. in 4. uro zjutraj — se razleže močna detonacija. Kovácsu se je bilo torej posrečilo dospeti v ruske postojanke in užgati podkop. Kakšen je bil učinek med sovražnimi vrstami, se ni moglo izvedeti, kajti junaški topničar se ni več vrnil. Ni mogoče več dvomiti, da je svoje delo v korist splošnosti plačal s svojim življenjem. Njegov spomin se je počastil s podelitvijo zlate hrabrostne svetinje.

II.

Vojni poročevalci poročajo: V bojih za Nadworno so napadli trije polki 16. varaždinskega polka in ga obkolili. Rusi so že udrli v vas, kjer se je razvil strašen boj, pri katerem je bil ranjen polkovnik. Obkoljenemu polku je že grozila nevarnost, da pade v rusko vjetništvo s topovi vred. Samo del polka je mogel v neredu zbežati. Mladi stotnik polka, Jurij Petričevič, sin odlične hrvatske rodbine, ki je znan kot pisatelj, je zbral okoli sebe tristo vojakov. Sedaj je s svojimi ljudmi tako nepričakovano in s tako silo naskočil sovražnika, da je spodil Ruse iz vasi in osvobodil ves material s topovi vred. Po tem krvavem boju ostalo je na bojišču 2.000 mrtvih Rusov. Pri tem junaškem naskoku bil je stotnik Petričevič težko ranjen, toda bolezen se mu že obrača na bolje.

III.

Neki vojak, ki se je vojskoval v Karpatih, pripoveduje sledečo povest: Taborili smo v visokem snegu pod nekimi gorskimi sedlom. Ponoči so me poslali s poizvedovalnim oddelkom na vrh. Na nebu migljajo zvezde, svetlo je, dasi ne sije luna. Naročeno mi je bilo sicer, da naj poizvedujem le na vrhu, a podam se še naprej do neke točke, kjer ni mogel biti sovražnik daleč. V tihi noči začujem tiho stokanje, ki nam pretresa mozeg. Grem gledat, kaj da je. Strašen prizor zagledam, ki ga nikdar ne pozabim, naj živim še tako dolgo. Neki ruski vojak leži napol zmurnjen, naslonjen na neko drevo. Tiho me prosi v taki nemščini, da jo komaj razumem, naj ga prenesem na kak zavarovan kraj, da ga ne razkljujejo jastrebi. Pove mi, da se je enkrat že prebudil iz nezavesti, ker ga je živega pričel kljuvati jastreb. Boj z izstradanimi ptičem je bil strašen, ker se je revež komaj premikal. Možu sta že odmrznili obe nogi, nesem ga pod neko skalo, ki jo zakrijem s snegom, da je mogel mirno umreti, ker rešiti mu življenje ni bilo več mogoče.

Ulanec J. Wonak piše svojemu prijatelju iz budimpeštanske bolnišnice dne 29. decembra 1914 med drugim to-le:

Pri našem 7. ulanskem polku je služil četovodja Franjo Hribar, doma nekje s Kranjskega. Pred vojno je bil v Ključu v Bosni. Med vojaki je bil silno priljubljen, ker je kot podčastnik kakor brat skrbel za svoje tovariše; ako je bil ubit kak mož njegovega eskadrona, je žaloval za njim kakor za lastnim bratom. V vojni službi je bil neumoren, vstrajen, skrajno požrtvovalen, hraber in spreten, da malo takih. Pod njegovim vodstvom smo vselej sijajno izvršili naloženo nam nalogo. Posebno pa je tega izrednega mladeniča odlikovala njegova vedno vesela nprav. Vedno se je držal na smeh in vedno je prepeval, naj je bil kjerkoli. Tudi sam si je zlagal vojaške pesmi in jih prepeval. Tako je bilo tudi nekega dne, ko smo pod njegovim vodstvom jездili poizvedovat. Bilo nas je osem mož. Hribar je zopet pel svoje pesmi, ko nenadoma opazi znaten oddelek Rusov. Niti za hip ne pomišlja, namreč nam da svoja povelja in čez par minut obkolimo Ruse in jih prisilimo k udaji. Bilo jih je 75. Za ta čin smo bili predlagani v odlikovanje, katero gotovo dobimo. Le žal, da glavni junak — Hribar najbrže ni dočkal odlikovanja, ker sem ga videl v Budimpešti tekel bolnega. Kako je želel, da bi še kdaj videl ljubi domači kraj in da bi bil v domači zemlji pokopan. A ta želja se mu ni izpolnila, umrl je v bolnišnici v tujem mestu, umrl za domovino, ki ji je tako vneto in junaško služil. Njegovi bojni tovariši mu bomo v svojih srcih ohranili ljub in slaven spomin.

Avstrija oživljena!

Veseli, vzradostljivi čuti zamorejo in morajo prevzemati vsakega Avstrijca, vsakega domorodca, kateri zna vrednostno vpoštevati današnji dan — vkljub jako kočljivim okoliščinam — vrednost naše države in vrednost narodnosti, h kateri posameznik pripada. Huda skušnjava — da ne rečem skušnjava — prišla je nad našo ljubo Avstrijo. Mi, ki smo sedanjí čas doživeli, smo priče dogodkov, kakoršnih svetovna zgodovina nima zabilježeni. Nočem govoriti tukaj o zunanjih državah, temuč samo o naši Avstriji, katero ljubite Vi, kakor jaz, kateri sem te vrstice napisal.

Ni je države na svetu, ki bi med svoje podanike štela toliko narodnosti kakor Avstrija. To smelo trdim, in kdor mi hoče oporekati, služi mu naj blagohotno v naslov uredništvo „Stajerca.“ Lepo število nas je v skupnem domu. Ko gre nam dobro ali vsaj tako „kako že je,“ posameznikom bi rekel: „izvrstno“, takrat se pač „višji“ včas na „nižjega“ nekako malomarno ozira. Ravno tako narod na narod, ker po mojih mislih je skupina ljudi, ki tvori narod ali pleme, v ravnokakem razmerju z drugim narodom, ki je rodni brat skupnega domovja — Avstrije. Govoriš toraj ti, dragi mi sodržavljan slovenski, nemški, italijanski ali kakoršensibodi avstrijsko-ogreki jezik, prijatelj si mi, kakor so si prijatelji in tovariši naši vrlí vojaki, ki se sedaj tam na bojišču ne ločijo v posamezne skupine avstrijskih narodov, temuč celotne skupine Avstrije, naše skupne domovine, naše skupne domače hiše, ki ima cesarski napis: Cesarstvo habsburško.

Da smo mi vsi otroci doma iz ene in iste hiše, da se poznamo in vemo eden drugega po imenu klicati, to je stara, znana stvar, a da se kljub raznoličnosti jezika znamo tudi popolnó razumeti, to je šele sedanja vojska pokazala, ki ni le združila Avstrijo v vrstah svojih vojakov, temuč tudi pokazala svoj hišni red doma, kjer so ostali tisti, ki siócer ne branijo domovine s svojimi osebnimi telesnimi močmi, a branijo jo z osebnim zatajevanjem, z mnogimi krvavimi in gmotnimi žrtvami in ki izkazujejo ljubezen do domovine na tak način, da se zamore primerjati junaškim činom naših junakov na bojiščih — bodisi na severu ali na jugu.

Naši prevzetni sovražniki so Avstrijo presneto podcenili; mislili so si jo kot državo, ki je vled notranjih narodnostnih prepírov že itak „pri kraju kruha“ ali pa „oberštajersko“: Auf

der Krepierbank. Oba! Koj prva mobilizacija že je dokazala, da so se naši nasprotniki hudo zaračunali, presenetili so se „premiljonsko“, toda nas „prave in pristne Avstrijce“ je to vzradostilo do dna srca. In kdo bi tudi ne ubogal svojega sivolasega očeta, skrajno potrpežljivega starčka, miroljubnega hišnega gospodarja? Vsak ud družine je z navdušenjem poslušen, ako ga poziva tak gospodar, ako mu veleva tak hišni oče, kadar se gre za blagor naše domače hiše — ljube Avstrije.

Pokažite mi na vesoljnem svetu kaj enacega! Kolikor mi je zgodovina znana, se sličnega dosedaj še ni primerilo! Da bi država ki je na zunaj bila razupita kot „na znotraj prha“ — „nedina“ pokazala na zunaj tako moč edinosti in vzajemnosti, o tem so se pač premočno zmotili najbolj prebrisani diplomatje vseh držav, ki morebiti že danes srčno obžalujejo svojo prevaro ali pa v doglednem času do izpregleda svoje zmote dospejo.

Ako bi tudi v naši sedanji obrambni vojski ničesar drugega ne dosegli, s ponosom smemo Avstrijci reči, da razumemo v vseh naših jezikih geslo našega presvitlega cesarja: Viribus unitis! t. j. s združenimi močmi, bodisi tam na krvavem bojišču ali na domačem zemljišču.

Avstrija je edina in ostane edina, razvijala se bode v svoji notranjosti po državljansko-narodnih zakonih in potrebščinah, ne oziraje se na zunanje sovražnike, ki ji miren razvoj ne privoščijo. Sedanja huda vojska je pokazala in dokazala, da Avstriji še ni usojena smrt, temuč da je in ostane Avstrija, qua est et erit in orbe ultima. Aleluja! — t —

Nezačuvene sleparije pri vojaških dobavah.

Domobranksko divizijsko sodišče na Dunaju razpravlja sedaj z več slučajih zaradi nezačudenih sleparij pri vojaških dobavah. V prvi vrsti gre se za dobavo obnvala, katero je bilo narejeno iz papirnatih odpadkov in različnih drugih usnjatih surogatov. Ni treba nam povdarjati, da tako ravnanje ni samo goljufivo, temuč tudi da vojno moč armade zelo oslabi. Vled tega je bilo vojaško sodišče primorano, da poseže vmes. Zapri so več oseb na Dunaju in v provinci in poizvedbe se še nadaljujejo z največjo strogostjo in brezobzirnostjo.

Sleparije so zakrivali mnogoteri agentje in dobavniki (liferanti) z usnjem. Vsi ti ljudje so goljufali vsak na svoj način in na svoj račun.

Značilna so imena: Feibich Rosenblatt, agenta Rado in Guth. Feibich Rosenblatt je imel dati vojaški upravi 12.000 parov čevljev. Komisija je takoj konstatirala, ko je blago prevzela, da so čevlji narejeni iz manjvrednega blaga. Tako poroča cenzurirani „Neues Wiener Journal.“

Izvršilo se je že mnogo preiskav dunajskega brambrovskega divizijskega sodišča proti tem goljufom. Mnóžijo se pa nove aretacije, ker se ni samo na Dunaju sleparilo temuč tudi na Ogrskem in ne samo pri dobavi čevljev, ampak tudi pri dobavi perila, pneumatikah za automobile, pri žitu in pri krmilih. Zanimivo pri tem je, da imajo vsi ti ljudje kakor na Ogrskem tudi pri nas posebno zveneca imena, ki ne izdelujejo čevljev sami, ampak so le mali prodajalci usnja in čevljev ali pa samo agentje, vsi skupaj pa brez premoženja. Dosedaj se je doglalo kakih 30 tisoč parov ničvrednih čevljev. Preiskava je precej zapletena, ker posamezni „liferantje“ sploh niso stali v direktni zvezi z vojaško upravo, pač pa so dobavljali blago preprekujem, ki so ga oddajali vojaštvu. Na ta način se je blago seveda jako podražilo. Zapri „liferantje“ se izgovarjajo, da so svojim dobaviteljem naročili blago natančno po predpisih. Tako se zagovarja tvrda Seeman in Rosenbaum, ki je izročila izgotovitev čevljev tovarni Wasatko v Saaru, ki sama že od nekaj dobavlja čevlje za vojaštvo, pa dosedaj ni bilo nobenih pogrškov najti na blagu. Preiskava bo morala dognati, kdo da je pravzaprav kriv. Dunajska policija ima mnogo dela, pa tudi zelo zanimive dokaze; poslala je namreč svoječasno 30 stražnikov s sanitetnimi psi na bojišče in vsi ti 30 policajev imeli so

čevlje, v katerih je bil papir ali polusnje. Čevljev je bilo seveda po enodnevni ali kvečjemu dvadnevni hoji konec. Kakor poroča „Reichspost“, so dosedaj zapri kakih 40 „liferantov“ čevljev. Lepa svinjarija!

Vojaške zadeve.

Pravice vojakov in njih svojcev.

1. Kaj dobe družine vpoklicanih?

Družine vpoklicanih imajo pravico do gotove podpore. Vaseeno pa je, če je možki vpoklican k navadni dolžni vojaški službi ali pa kot črnovojnik.

Kdo je opravičen, zahtevati podporo?

K družini spadajo v vsakem slučaju žena in otroci, potem pa tudi starši, staršev starši (stari oče in stara mati) in tasti in tašče, mačehe in očmi, bratje in sestre, kakor tudi nezakonski otroci.

Žena in otroci dobe tudi tedaj podporo, če žive v inozemstvu. Ostali dobe podporo samo, če žive v Avstriji.

Toda samo sorodstvo s vpoklicancem še ne zadostuje, da se izplačuje podpora. Opravičeni do podpore so samo tisti družinski člani, katerih življenska preskrba je bila do zdaj bistveno odvisna od delavskega dohodka vpoklicanca. Če je torej član, ki spada k družini, deloma še pridobitve zmožen (zmožen, da si pridobi z delom kaj denarja za svojo življensko preskrbo) ali če je deloma že pridobitve zmožen in nekaj zaslužil, toda nič več toliko ali še ne toliko, da bi se sam popolnoma preskrboval s življenskimi potrebščinami, mu gre podpora. Tako so n. pr. starši vpoklicanega, ki imajo nekaj majhnega zaslužka, ali bratje in sestre vpoklicanega, ki dobivajo plačo kot učenci (n. pr. mizarški, krojaški, čevljarski itd. učenci), opravičeni zahtevati podporo, če je vpoklicanec do zdaj storil zanje toliko, da je njihova življenska preskrba bila bistveno odvisna od njegovega zaslužka.

Podpora se ne izplača tako dolgo, dokler dobiva vpoklicanec gotov dohodek ali plačo, ali če je v tako dobrih imovinskih in pridobitvenih razmerah, da ni zaradi njegovega vpoklica življenska preskrba tistih, ki pripadajo dotični družini, nič ogrožena. O tem, če je to prav, se čujejo razne pritožbe.

Če se medtem, ko vpoklicanec služi, razmere dotičnega, njegovi družini pripadajočega člana izpremene, ali če vpoklicanec ne dobiva več dohodka ali plače, potem se more tisti, katerega zahteve do podpore so bile že enkrat odklonjene, ponovno zglasiti s prošnjo.

Kakšna je podpora?

Kot podporo dobiva vsak posameznik, ki je opravičen do podpore 1) dnevni podporni, k življenski preskrbi spadajoči donesek in 2) dnevni podporni najemniški (stanarinski) donesek.

Samo tisti ne dobiva nobene podpore za življensko preskrbo, kdor živi v lastni hiši ali kdor živi v hiši, ki je lastnina vpoklicanega ali če živi v kakšnem javnem zavodu (kakor n. pr. ubožna hiša).

Kako visoka je podpora?

Kot podporni k življenski preskrbi spadajoči donesek določa postava za vsakega posameznega, do podpore opravičenega člana za vsak dan znesek, ki je postavljen za „vojaško vsekazno oskrbovanje za glavo (moža) in dan“. Ta znesek določí vsako leto vojno ministerstvo.

Podporni najemniški (stanarinski) donesek, ki pride še k prvemu zgoraj opisanemu, znaša polovico prvega doneska.

Otroci pod osmimi leti dobe samo polovico od obeh zgoraj navedenih podpornih doneskov.

Seveda je vseeno, so-li stanovali vsi ali samo del do podpore opravičenih s vpoklicanim v enem stanovanju ali ne.

Skupna podpora (sestoječa iz podpornega k življenski preskrbi spadajočega doneska in iz podpornega najemniškega doneska) znaša toraj vled onih, v okrožniški odredbi od 12. januarja 1914 za „vojaško vsekazno oskr-

bovanje" določenih zneskov za vsako osebo, ki živi

	in je stara več nego 8 let, kron	in je stara manj nego 8 let, vinarjev
v Gradcu	1.24 ¹ / ₂	62 ¹ / ₂
na ostalem Štajerskem	1.15 ¹ / ₂	57 ¹ / ₂
v Celovcu	1.27 ¹ / ₂	63 ¹ / ₂
na ostalem Koroškem	1.18 ¹ / ₂	59 ¹ / ₂
v Ljubljani	1.14	57
na ostalem Kranjskem	1.05	52 ¹ / ₂

Kdor živi v inozemstvu (im Auslande) in ima pravico do podpore, dobi 1.20K, otrok pod osmimi leti pa 60 vinarjev.

Če ima toraj vpoklicanec ženo in dva otoka, od katerih je eden star čez 8 let drugi pa manj kot 8 let, ter podpira svojo mater toliko, da živi večinoma z njegovo pomočjo in stanjuje n. pr. vsi v Gradcu, potem dobijo te štiri osebe skupaj na dan

trikrat K 1.24¹/₂ K 3.73¹/₂
enkrat 62¹/₂ (otrok star pod 8 let) — 62¹/₂
toraj vsa družina K 4.35¹/₂

Podpora za vse družinske člane skupaj pa ne sme prekoračiti navadnega dnevnega zaslužka vpoklicanca. Več kakor vpoklicani navadno zaslužijo, ne more dobiti družina, ako šteje tudi še toliko oseb.

Ako je toraj zaslužil vpoklicani, katerega družina bi imela po zgoranjim računom pravico do podpore v znesku 4.35¹/₂ K povprečno le 4 K na dan, dobiva tudi družina na dan samo 4 krono

Če je bil kakega družinskega člana vpoklicani podpiral, toda le z manjšim zneskom kakor je postavna podpora, potem dobi ta družinski član samo toliko, kolikor mu je vpoklicani resnično dajal. Če je torej kdo, ki nima žene in ne zakonskih otrok, dajal svoji materi ali svojim nezakonskim otrokom samo 20 K mesečno, dobita mati kakor otrok samo po 66²/₃ vinarjev dnevne podpore.

Če je vpoklicanec dezertiral ali če ga je obsodilo vojaško sodišče v težko ječo (ne pa, če je bil kaznovan z navadno ječo ali zaporom), potem se od dneva dezertacije ali dneva obsodbe ne izplača nikakoršna podpora več.

Podpora teče od dneva, ko izgubi družinski vzdrževalec s vpoklicom priliko za pridobitev zaslužka z delom, in trajajo do dneva povratka v bivališče. Torej tudi čas potovanja se vračuna, prav tako čas, ki ga preživi vpoklicani v kakšnem zdravilišču ali oskrbovališču; dalje čas, v katerem se nahaja vojak v vojnem vjetništvu.

Če je vpoklicanec padel v boju ali če se ga po boju pogrēša ali če umre vsled telesnih poškodb ali vsled bolezni, ki jo je dobil v vojaški službi, potem dobivajo tisti, ki imajo pravico do podpore, podporo dalje še šest mesecev po smrti ali po zgrešitvi, četudi se vojna tekom teh šestih mesecev konča. Po teh šestih mesecih imajo dotičniki samo še pravico do majhne, takozvane vojaške oskrbnine.

Podpora ni zaplenljiva.

Podpore sodišče ne more zapleniti (zarubiti), tudi je vsako zaplenjenje neveljavno. Samo zneski, ki jih izplačuje izrecno kakšna oblastnija ali občina kot predumj na podporo, se smejo odračunati.

Kako zahtevamo podporo?

Podporo sme zahtevati tudi vpoklicani, če mu ostaja še toliko časa; za njo se pa lahko pobrigajo tudi drugi družinski člani, če so opravičeni do nje. Torej žena, starši itd. Za zakonske otroke more zahtevati podporo tudi mati, za nezakonske pa jereb.

Zahtevo je naznaniti občini, v kateri živi dotičnik, ki misli, da je opravičen do podpore. Na Dunaju so ti občinski uradi v okrajih. Če živijo družinski člani v različnih krajih ali okrajih, zahtevajo torej podporo lahko pri različnih oblastnijah. Če živi tisti, ki ima pravico do podpore, na Ogrskem ali v Bosni, potem mora naznaniti zahtevo pri politični oblastniji pristojnega kraja vpoklicanca. Če živi opravičenelec do podpore izven Avstro-Ogrske, potem se treba zgledati zaradi podpore pri bližnjem konzulatu ali bližnjem poslanstvu.

Pismene prošnje (prijava) niso potrebne, ker imajo vse oblastnije, ki pridejo v poštev, na razpolago formularje, ki jih podpišejo v zmislu

izjav do podpor opravičenih. Zmeraj je dobro, vzeti ob zgledu s seboj dokumente, iz katerih se razvidi, da je dotičnik v sorodstvu s vpoklicanim. Žena naj predloži torej poročni list, otroci pa naj izkažejo svoje sorodstvo s krstnimi listi.

Če prinese kdo pismeno prijavo, ni treba zanjo nobenih kolkov. Prijava se odpošje lahko tudi po pošti. V takem slučaju ni treba prilepiti znamke, če se napiše poleg naslova na kverto: "Tiče se pravice do podpore. Po § 12. zakona z dne 26. decembra 1912, R.-G.-Bl. 237, poštnine prosto".

Prijava naj se izvrši takoj po dostavitvi vpoklicne listine ali po objavljenju vpoklicnega povelja, in če ni za to časa, takoj po odhodu k vojakom. Tekom dveh mesecev po odhodu vpoklicanega ali tekom šestih mesecev po smrti ali po pogrēšitvi vpoklicanega se prijava mora napraviti; sicer je prepozno. (Dalje.)

Odlikovanje pri 87. pešpolku. Vsled izkazane hrabrosti in junaštva na bojišču dobili so srebrno kolajno I. razreda: narednik Jakob Sternad, korporali Matija Kranjčan, Fran Lipej, Franc Paulič in Franc Prelog, pešca Franc Lebar in Miha Nemeč. Srebrno kolajno II. razreda so dobili: štabni narednik Franc Urh, narednik Franc Rajovec, četovodje Martin Andrenšek, Jožef Bertole, Martin Bočko, Stanislav Dogša, Alojzij Donaj, Jožef Gologranc, Franc Gorečan, Franc Wagner, Peter Watič, Martin Žuraj; korporali Peter Gasdajka, Ivan Ahtik, Franc Bračko, Alojzij Kosi, Matija Krumpačnik, Anton Lah, Ivan Markuš, Jožef Počekaj, Anton Prekošek, Jurij Sekirnik, Edvin Sorčan, Jakob Sturboj, titularni korporal Anton Demerec; frajtariji Anton Kamel, Ferdo Krejčič, Jožef Milošič, Anton Oprešnik, Alojz Poljanšek, Jožef Skarlovnik, Franc Spöttl, Jožef Zaleznik; pešči Rok Bokalič, Franc Kšela, Stanislav Miklauc, Franc Rošker, Rok Bizjak, Oskar Appel, Ivan Batič, Alojzij Borovič, Franc Centur, Anton Čobal, Anton Delanca, Miha Drobne, Silvester Dugolin, Anton Eichberger, Andrej Ferlan, Jakob Gaberšek, Anton Gajzer, Anton Gieslinger, Rudolf Gluk, Franc Inkret, Jakob Jurhan, Jakob Kolenc, Ivan Krajnc, Anton Krumpah, Franc Kubela, Ivan Leban, Leopold Maučka, Franc Napotnik, Franc Osojnik, Anton Pesko, Ignac Planštein, Alojzij Pokrivač, Jakob Polejzar, Matija Pušnik, Franc Savrič, Franc Šerec, Ivan Skobe, Franc Steineker, Ivan Tepej, Anton Tomšič, Jožef Trešer, Ivan Verbanac, Martin Vesenjok, Matija Vidovič, Ivan Veidinger, Jakob Cafuta, Franc Zagoden in Jožef Zakšek. Vsi odlikovanci pripadajo 4. bataljonu 87. pešpolka, ki se je bojeval na južnem bojišču.

Razne reči.

Vsem cenj. čitateljem in čitateljcam želi prav vsele Velikonočne praznike „Štajerca“!

Našim naročnikom. Upravištvo kakor tudi uredništvo „Štajerca“ vse svoje cenjene naročnike ljudno prosi, da blagovolijo svojo naročnino, katero pošiljajo po pošti, vedno le vpslati „upravištvo „Štajerca“ in ne na kak drug naslov, ker bi upravištvo v takem slučaju ne bilo odgovorno za ničesar.

Odlikovanje v ptujski ces. kr. vojaški bolnišnici. Dne 30. marca t. l. vršila se je v našem primeroma malem mestecu redka slavnost. Naš ožji rojak g. narednik J. Majcen od 87. pešpolka, rojen kmečki sin iz Polenšaka pri Ptuj, dobil je na svoja junaška prsa pripeto veliko srebrno hrabrostno svetinjno (I. razreda), ko je že itak imel srebrno svetinjno II. razreda. V navzočnosti čez 100 bolnih tovarišev mu je g. nadporočnik Hafensack pripel med priznalmim in navduševalnim nagovorom ta krasni znak na prsa, ki hranijo v sebi še dragocenejši biser, kateremu se pravi v vojaškem poklicu: junaški pogum pod vsakterimi okolščinami. Omenjeni g. častnik je sklenil svoje besede s trikratnim „Živijo!“ na presvitlega cesarja, ki je enoglasno in navdušeno završel iz črez sto grl. Nato je povzel besedo g. okrajni načelnik in obenem predsednik „Rdečega križa“ Jožef Ornič, ki je v znešenih besedah častital odlikovancu ter povdarjal, da na ta znak ni samo ponosen on sam, temuč tudi vsa njegova žlahta, starši,

sestra in svak, ponosna pa sme še nadalje biti odlikovančeva domovinska občina kakor ves okraj ptujski, ki zamore šteti med svoje rojake moža takih junaških lastnosti, koje so našle priznanje in zahvalo tudi na Najvišjem mestu. Ponosna je še pa tudi podružnica „Rdečega križa“, da se je vršila slavnost v okvirju njenega delokroga. Med družimi odličnimi gosti je bilo opaziti mil. g. soprogo ces. kr. okrajnega glavarja kot podpredsednico „Rdečega križa“, njenega g. soproga plem. Netolizcka, g. deželnosodnega svetnika Doleschel-a, g. okr. zdravnika dr. Beck-a itd. Pri slavnosti je svirala ptujska mestna deška godba in bolniki so bili obdarovani s suhorjem (Zwieback) in vinom. Pripomniti moramo tukaj tudi še to, da je g. narednik Majcen bil v bojih proti Rusom težko ranjen, ker ste mu bili pri izvrševanju njegovih junaških činov prestreljeni obe badri. Tudi „Štajerca“ kliče slavljencu: „Častitam in slava Ti!“

Kdor želi imeti vjetnikov za svoja poljska dela, naj se ustmeno ali pismeno zgleda pri g. Sima-Gall, ces. kr. krajnemu komisariju za agrarne operacije (k. k. Lokalkommissär für agrarische Operationen) v Mariboru, ki bo vsakomur vso reč pojasnil in po možnosti ustregel.

Vojno posojilo. V pojasnilo naj služi mnogoterim ljudem, ki ne vedo, kaj bi z onim papirjem začeli, kateri so za vojno posojilo prejeli, sledeče: Dotični list ali listine — ako jih imate več — velja toliko kot denar in se ima zatorej varno shraniti. Obresti od denarja, kojega ste položili, morate pravočasno vzdigniti in sicer v letu dvakrat, namreč 1. aprila in 1. oktobra. Obrestni listki, ki so zadi na listini, se morajo po vrsti njih številki odrezati in sicer od vsake posamezne listine posebič. Listina sama ob sebi mora ostati nepoškodovana. Z odrezkom se nato gre k hranilnici ali davkariji ter se ondi vzdigne denar (obresti) v tisti višini, na koje se listič glasi. Pozor torej imejte Vi, ki imate s tem opraviti!

105 let star mož umrl je te dni v Temšvaru na Ogrskem. Ime mu je bilo Jožef Hammer. Mož je bil oče 26 otrokom. 16 njegovih vnukov in pravnukov stoji sedaj v bojnih vrstah.

Natančna svota nemškega vojnega posojila znaša 9.060 milijonov mark ali 10.509 milijonov kron.

Velikonočno streljanje prepovedano. Uradno smo izvedeli, da je letos streljanje ob Veliki noči prepovedano. Vse prošnje za dovoljenje streljanja z možnarji so morala letos okrajna glavarstva prepovedati. Prestopki se bodo strogo kaznovali. Že od začetka vojne se je odredilo da se v nobenem slučaju ne dovoli streljanje z možnarji. Županstva naj ljudstvo opozorijo na to odredbo, da ne bo nepotrebnih sitnosti in razburjenja.

Točenje žganja ob nedeljah in praznikih na Štajerskem prepovedano. Č. kr. štajerska namestnija v Gradcu je izdala dne 13. marca 1915 odlok ki je posebne važnosti. S tem odlokom je točenje žganih pijač (tudi mešanih) v žganjarnih (točilnicah žganja), ob nedeljah in praznikih čeli dan, ob sobotah od 4. ure popoldne dalje, druge dneve od 7. ure zvečer naprej prepovedano. Krčmarji, kavarnarji, trgovci, trgovci s delikatesami, slaščičarji itd., ki imajo pravico do točenja žganja ali pa istega prodajajo v mali meri v zaprtih steklenicah, morajo prodajo žganja ob nedeljah in praznikih popolnoma ustaviti, ob sobotah pa s tako prodajo od 4. ure popoldne prenehati. Osebam, ki so manj kot 16 let stare, pivcem žganja z navade, opijanjenim osebam, beračem in postopačem pa se žganje sploh ne sme več dati ali prodati. Istotako je tudi prepovedano, da bi osebe delj časa ostajale v točilnicah žganja.

Detomor. Dne 17. t. m. porodila je šestnica Neža Planinc od sv. Križa pri Kozjem dete ter ga takoj po rojstvu v vodnem škafu vtopila, nakar je mrtvo truplo deteta zakopala. Nežo Planinc so izročili sodišču, kjer pa storjenega umora noče priznati in tudi ne povedati, kje da je svoje dete pokopala.

Uboj. Jožef Brilej in Andrej Kančija, delavca v premogokopu v Trbovljah sta se dne 17. t. m. v neki ondetni krčmi sprla zaradi nekega dekleta. Prišlo je do tepeža „na nož“

in pri tem je Brilej svojega tekmeča nekateri kratki tako nevarno sunil v prsa, da je Kancilija po kratkih minutah izdihnil svojo dušo. Brileja, ki je črnovojniški zavezanec, oddali so vojaškemu sodišču v Gradec.

Na bojišču v Galiciji padel je naš dolgoletni naročnik g. Karol Skrinjar iz Obriža pri Središču, med tem ko njegov brat Ivan zdihuje v ruskem jetništvu. Globoko žalost nad rano smrtjo padlega občutijo potrti stariši, sestra in žetna hčerka. Bodi mu zemljica lahka v daljni tujini!

Lastnega moža ubila je Marija Nowak, kočarica v Čagi v Slov. goricah. Zakonska Franc in Marija Novak živela sta v vednem prepriu. Trinajst let je že trajal ta žalostni zakon. Dne 14. t. m. prišel je mož nekaj natrkan domu in takoj sta si bila s ženo zopet v laseh. Ušla je žena na prosto, a mož je dirjal za njo, jo tepel in nazadnje je še mislil jo z gucnim krevljem nabiti, toda žena pograbila nek parungelj ter klesti tako krepko žujim po možu, da je kmalu cbležal. Drugega dne je Franc Novak valed otrpnenja možganov umrl, „nežno“ ženkico pa so djali pod ključ.

Prihod Rusov. Iz Podkličstra na Koroškem se nam piše dne 29. marca: Včeraj dospelo je iz pliberškega ruskega taborišča 150 ruskih vjetnikov v spremstvu moštva za straženje. Ljudstvo je radovedno gledalo martialične, bradate možakarje v njihovih rujavkastih uniformah. Delo bojo imeli pri gradnji cest, koje nadzorujeta gg. okr. inženir Rauchenwald in cestnarski mojster Wassermann.

100-letnica rojstva kneza Bismarcka, prvega nemškega državnega kancelarja in ustvaritelja nemškega cesarstva se dae 1. aprila po vsej Nemčiji najslavenje obhaja. Mož si je stekel za svojo očetnjava zares občudovanja vredne zasluge, bil je tako dalekogleden, premeten in odločen državnik, kakoršnih rodi vsako stoletje komaj enega.

Kovine je treba naznaniti. Danes prijavlja državni zakonik naredbo, da mora vsakdo, kdor ima več kakor 200 kilogramov cinka, aluminija, svinca, bakra, medi in nikla, to vsak mesec naznaniti politični oblasti in sicer skupno z naznanilom o drugih kovinah, katerih naznanitev je bila že prej zaukazana.

Patriotično nabiranje kovin. Deželnoobrambni minister baron Georgi je izdal oklic, s katerim pozivlje vse državljanke brez razločka, da naj darujejo vsakovrstne kovine — razen železa, jekla in plehovin —, ki se šestokrat nerabne nahajajo po hišah, vojaški upravi. Pobirali bojo v mescu aprilu take reči šolarji in šolarice od hiše do hiše in glejte, da jih ne bodejte pustili praznih rok oditi. Vrednostna cena se bode izplačala vojnim oskrbovalnim uradom, ki podpirajo naše vrle junake na bojišču.

Stavba barak za ruske vjetnike v Stern-talu na ptujskem polju tako hitro napreduje, da bodo došli tje v dveh ali treh tednih prvi vjetniki. Taborišče bo jako velikansko, da bode v njem prostora za 60.000 vjetnikov, vrhutega pa še za cel bataljon stražnega moštva.

Gospodarske stvari.

Želodje je prav dobra piča za svinje. Kjer rase več hrastovja, se prav izplača trud, kojega smo z nabiranjem imeli. Posebno sedaj v zgodnjem pomladnjem času se priporoča nabiranje želodja, ko v marsikaterem gospodarstvu primanjkuje svinjske piče. Nabrano želodje se mora pred rabo ali pred prodajo na peči ali pa v zmerno topli peči primerno osušiti. Kdor pa sam nima svinj, ta nabrano blago lahko proda 1 kg po 10 vinarjev. Vseko množino kupi g. Jožef Ornič v Ptuj, kakor je iz tozadavnega inzezata razvidno.

Velikonočni kruh, takozvani kolači, se letos ne sme peči iz same fine ali finejše pšenične moke in njih primes ne sme znašati nad 50 odstotkov (nad polovico) skupne teže kruha. To velja tudi za privatno gospodinjstvo, ki peče kruh doma ali si ga pusti pri peku peči. Pek, ki bi prevzel testo, katero tem predpisom ne odgovarja, bil bi sokrivec dotičnega prestopka ter primerne kazni podvržen. To je kratka vsebina odloka ces. kr. namestništva z dne 27. marca 1915 št. 4. 572 VI M. 1915.

Razglas glede dovolitve podpor kmetijskim podružnicam za orodje in stroje. Upoštevajoč važnost nepretrgane oddaje orodij in strojev za znižano ceno podružnicam in skupno uporabo, sklenil je osrednji odbor v svoji seji dne 19. januarja 1915 da bo nadaljeval to akcijo tudi leta 1915 celo takrat, ako bi se tudi ne nakazala v te svrhe sicer dovoljena državna subvencija v znesku 3000 kron. Za ta primer se nakloni iz rezerve za izdajo kmetijskega koledarja 3000 kron. Prošnje za dovolitve takih podpor se sprejemajo do 15. aprila 1915. Ob enem vabimo vse p. n. člane in podružnice, naj si v čim najbolj mnogobrojnem številu naročijo koledar za leto 1916, da se zopet okrepri rezervni sklad za izdajo družbenega koledarja. — Od osrednjega odbora c. k. kmetijske družbe za Štajersko.

Razglas glede brezplačne oddaje škropilnic za sadovnjake in vinogradnih škropilnic. Ker se mora smatrati oddajo škropilnic v svrhu nepretrganega zatiranja škodljivcev teh kultur za nujno potrebno, sklenil je osrednji odbor v svoji seji dne 19. januarja t. l., da bo izvršil to akcijo v nekoliko omejenem obsegu tudi takrat, ako bi se vsled vojnega stanja ne dale na razpologo državne podpore za zatiranje sadnih in vinogradnih škodljivcev. Centralni odbor je storil sklep, dati za ta primer pogojno na razpologo iz obrestij nadvojvoda Ivane in graf Meranove ustanove iz vsake znesek po 1000 K, skupaj toraj 2000 K. Tozadevne prošnje se naj vložijo do 15. aprila 1915. — Od osrednjega odbora c. k. kmetijske družbe za Štajersko.

Razglas c. kr. finančnega deželnega ravnateljstva za Štajersko v Gradcu z dne 23. marca 1915 št. 675/6—15 v zadevi obrokov za vplačilo neposrednih davkov v 2. četrtletju 1915. Tekom 2. četrtletja 1915 postane neposredni davki na Štajerskem dotekli oziroma plačni v naslednjih obrokih: I. Zemljiški, hišno-razredni in hišno-najemninski davek ter 5-odstotni davek od najemnine onih poslopij, ki so prosta hišno-najemninskega davka in sicer: 4. mesečni obrok dne 30. aprila 1915, 5. mesečni obrok dne 31. maja 1915, 6. mesečni obrok dne 30. junija 1915. II. Občna pridobnina in pridobnina podjetij, podvrženih javnemu dajanju računov: 2. četrtletni obrok dne 1. aprila 1915. III. Rentnina in dohodnina, v kolikor se ti davki ne pobirajo na račun državne blagajnice potom odbitka po osehah oziroma blagajnicah, ki izplačujejo davku podvržene prejemke in sicer 1. polletni obrok dne 1. junija 1915. Ako se navedeni davki oziroma pripadle deželne doklade ne vplačajo najkasneje 14 dni po preteku zgoraj omenjenih plačilnih rokov, tedaj morajo se plačati tudi zamudne obresti in sicer ne samo od državnih davkov, ampak v smislu postave z dne 15. januarja 1904. I. dež. zak. broj 17 tudi od deželnih doklad, če skupna letna dolžnost na dotičnem državnem davku preseže znesek 100 K; zamudne obresti znašajo od vsakih 100 K dotične dolžnosti in za vsak zamujen dan 1/3 v in se morajo izračunati ter z davki vred plačati od dne, ki sledi zgor naštetim rokom do vstete dne vplačila zapadle dolžnosti. Ako se davčna dolžnost ne vplača v 4 tednih po preteku plačilnega roka, iztirja se ista s pripadlimi dokladami in z doteklimi zamudnimi obrestmi vred potom predpisanega prisilnega postopanja.

Razglas glede oddaje izvirnega ruskega lanenega semena po subvenciji. Vsled precejšnje zaloge iz nakupa lanenega semena leta 1914 je omogočeno osrednjemu odboru tudi leta 1915 oddati po znižani ceni rusko laneno seme, v kolikor zaleže zaloga, takim kmetovalcem, kateri se bavijo s pridelovanjem lanu. Ker poljedelsko ministerstvo še ni obljubilo osrednjemu odboru redne podpore, in ker je na razpologo le majhen subvencijski ostanek iz prejšnjih let za oddajo lanenega semena za znižano ceno, bo laneno seme v primeri s prejšnjimi leti razmerna dražje, in bo se zaračunil kilogram semena z 52 vinarji. Naročila sprejema le proti istočasnemu vplačilu zneska družbeno pisarna, Gradec, Landhausgasse 12. Ako se seme odpošlje po pošti ali železnici, mora plačati prejemnik naročenega semena tudi poštnino oziroma tovarnino. Potreben je natančni naslov z navedbo zadnje pošte oziroma železniške postaje. Ako se potrebuje manj kakor 5 kg priporočamo, da se

sonaroči lanenega semena tudi za kakega sosedu. Da se zagotovimo, da se je laneno seme res tudi posejalo, ne pa morebiti pokrmilo kod zdravilo, so naročniki dolžni po izvršeni setvi to javiti občinskemu predstojniku in si to dati od njega pismeno potrditi, da so laneno seme res posejali. Potrdilo morajo potem vpslati c. kr. kmetijski družbi. — V Gradcu, dne 21. januarja 1915. Od osrednjega odbora c. k. kmetijske družbe na Štajerskem.

Brezuspešno prizadevanje ima prepogostoma želodec s prebavo slabo prežvečenis, težkih jedil. V takih slučajih si zamoreno pomagati s prebavljajimi pospešujočimi, krš pomagalnimi „Elsakroglicami“ s znanjko „Elsa-Pillen“. Edno prave se dobe od lekarinarja E. V. Fellerja v Stubici, Elsa-trg št. 241 (Brvatsko), 6 školjke poštnine prosto za 4 krome in 40 vinarjev. Onem se lahko naroči Fellerjev bolečine pomirjajoči rastlinski fluid s znanjko „Elsa-fluid“, 12 steklenic za 6 kron poštnine prosto.

Razkazovanje vojskega perila. Mnogo naših vojakov pošilja sedaj svojo perilo domu, da se ondi spere. Mogoče je, da se v takih slučajih prenese mrčes ali pa kaka nalezljiva bolezen. V nevarnosti so v tem oziru posebno perile. T mu se lahko opomore, ako se perilo razokuzi. Najhitreje in najgotovješe učinkuje v tem oziru, ako se perilo 24 ur pred pranjem namoči v vodo, ki vsebuje 3% raztopljene surovega lysoforma. Perilo vsled tega revninja ničesar ne trpi. Zagotovilo da bo bil lastnik okuznega perila nekadaji bolan ali tudi še sedaj bolan, ne vsebuje nikake obrambe, kakor to nas uči vsakdanja izkušnja.

Listnica uredništva.

Gosp. Fr. P. . . . k na Teznu: Pismo prejeli, odgovor imate v današnji številki. Večim naročnikom: „Štajerca“ celo veseli, ako je njegova „poštna pridiga“ vsaj nekaterim ugajala, vsem pa itak še sam Bog ne ustreže.

Mlin ali žaga

na trajni vodi in v dobrem kraju se vzame v najem. Ponudbe naj se naslovijo na upravnništvo „Štajerca“ v Ptuj. 174

Dve njivi

se daste v najem. Vpraša se naj pri gosp. Jož. Goriup u, usnarja v Ptuj. 170

Želodje

(Eicheln) kupi v vsaki množini ter plača 1 kg po 10 vinarjev Jožef Ornič, v Ptuj. 171

DEKLA

ki se razume v gospodinjstvu, sprejme se takoj pri enem gospodu v službo. Naslov: G. B. 11, poste restante Celje 172

Marijvega učenca in treznega pomočnika (jungra) sprejme takoj Alois Kukowitz, lastnik umetnega mlina v Ptuj. 181

Kovaški učenc se sprejme na vso preskrbo pri: Anton Gregl, kovaški mojster v Celju, ljubljanska cesta. 177

Oženiti se želi vdovec s samskim dekletom ali ne čez 35 let staro vdovo, ki ima vsaj 1.000 kron gotovine. Naslov pove upravnništvo „Štajerca“ 179

Umetno gnojilo (Kunstdünger) za travnike, njive, zelenjadne vrte in vinograde s izvrstno analizo se po ceni proda: Vpraša naj se pri: Karl Duller, šf. Vid pri Ptuj. 198

Kupujem

že rabljena a dobro ohranjena kolesa (bicikela). Ponudbe naj se pošljejo na naslov: „Trgovina 100“, pošta Velenje, Štajersko. 176

Učenc

nemškega in slovenskega jezika zmožen, priden in pošten, sprejme se v trgovini: A. Preaz, v Rogatcu, (Rohitsch). 168

Učenc

se pod ugodnimi pogoji takoj sprejme v tovarni za usnje (Lederfabrik) Paul Pirich v Ptuj. 169

5.000 komadov

kostanjeh vinogradskih (trsnih) kolov, 2 metra dolge proda Fanni Georg v Makoljah pri Poljčanah (Maxau b. Pötschach).

Komij in trgovs. učenc (Komis u. Handlungslehrling) slovenscine in nemščine zmožna se sprejmeta takoj pri firmi Alois Kometter, trgovina z mešanim in manufakt. blagom v Borovljah (Ferlach) na Koroškem. 141

Parna žaga (Dampf-säge) Adalbert Ružička v Ragoznici pri Ptuj kupi okrogla smrekova in jelova debela (plohe) v vsaki debelosti. 149

Naznanilo.

10.000 komadov šmarčničnega trsja I. sorte je na prodaj — komad po 4 vinarje — pri Anton in Marija Bec v Zagorcih (fara sv. Lovrenc v Slov. gor.), p. Juršince pri Ptuj.

Trgovina z mešanim blagom na dobrem prostoru, se kupi ali vzame v najem. Od koga? pove upravnništvo „Štajerca“ v Ptuj. 173

• Straschill'ova grenčica iz zelenjave •

(Straschill's Kräuter-Bitter)

iz premiirane štajerske žgalnice finega domačega žganja in veledestilacije

Max Straschill v Ptujju.

To je izdelek najvišje dovršenosti in nedosežen v dobroti ter vplivu.

••••• Straschill'ova grenčica iz zelenjave •••••

je dvojna želodčna grenčica iz zelenjave in korenin. Izdeluje se iz najboljših kot domača sredstva znanih dobro vplivajočih zdravilnih zelenjav in korenin ter iz najboljših temeljnih snovi.

••••• V Straschill'ovi grenčici iz zelenjave •••••

vporabi se le izbrane najfineše aromatične zdravilne zelenjave in korenine najizbornejše vrste. Ekstrakcija t. j. dobava in izsesanje vplivajočih snovi iz zelenjav in korenin, zgodi se po najnovejšem, znanstveno izkušenem ekstrakcijskem načinu. S posameznimi zelenjavami in koreninami se različno ravna in sicer na ta način, da se porabi za vsako rastlino (Droge) ono ekstrakcijsko metodo, po kateri se iz iste najboljše zahtevano snov izvleče.

••••• Straschill'ova grenčica iz zelenjave •••••

je čisti, naravni izvleček (ekstrakt) najboljših zdravilnih zelenjav in najboljše vplivajočih korenin.

••••• Straschill'ova grenčica iz zelenjave •••••

vpliva vsled svoje sestave milo na prebavljanje, okrepeča želodec in truplo in je jako prijetna.

••••• Straschill'ova grenčica iz zelenjave •••••

je domače in želodčno sredstvo, napravljeno z ozirom na namen. — V nobeni domačiji naj je ne manjka!

••••• Straschill'ova grenčica iz zelenjave •••••

je neobhodno potrebna pri večjem telesnem naporu in štrapačah. Posebno priporoča se Straschillovo grenčico iz zelenjave za turiste, lovce, potnike na morju, vojaštvo, romarje itd.

••••• Straschill'ova grenčica iz zelenjave •••••

je izvrstna dvojna želodčna grenčica iz zelenjave in korenin (garantirano prosta od vseh esenc in ojstrih, zdravju škodljivih snovi.)

➔ **Zahteva naj se posvobod izrecno** ➔

➔ **Straschill'ovo grenčico iz zelenjave** ➔

(„Straschill's Kräuter-Bitter“)

in zavrne naj se vsako drugo manjvredno blago.

MAX STRASCHILL V PTUJU

Patriotičen kinč in oficijelni znaki ces. in kr. vojnega ministerstva na Dunaju.

Št. 131. Obo. črna rumen kríž c. in k. vojnega ministerstva 2 K

Št. 132. Obo. državni kríž c. in k. vojnega ministerstva 3 K

Št. 133. Obo. avstrijsko-ogrski-turški znak c. in k. vojnega ministerstva 2 K

Št. 144. Obo. železni prstan c. in k. vojnega ministerstva 1 K

Št. 150. Pravil srebrni prstan, ofic. črno-rumeni kríž posločno 3 K

Št. 156. Obo. vojni srečni kríž c. in k. vojnega ministerstva 2 K

Št. 145. V srebro vdelan 3 K

Št. 151. Isti kot manjšeni gumbi 3 K

Št. 157. V srebro vdelan 3 K

Št. 146. V zlato vdelan 6 K in 12 K

Št. 152. Isti kot vdelani 8 K

Št. 158. V zlato vdelan 6 K in 12 K

„Zlato dat sem za železo“ (Gold gab ich für Eisen), oficijelni železni prstan v srebro vdelan 7 K, v 14 karatno zlato vdelan 9 K in 12 K. Kot mera zadostuje papirnat odrezek. Pošlje se proti vplačilu dotičnega zneska in 50 vin. za poštnino; pošlja se tudi na boljše od:

I. izvezna tvrdka vojnih ur za armado

Maks Böhnel
Dunaj, Margaretenstrasse 27/51.

Ilustrovani cenik zastoj.

144

Kava

50% cenejša!

Amerikanska štedilna kava, velearomatična, izdatna in štedilna. 5 kg poskusna vreča K 10—franko po povzetju. 1/2 klg. veleprima najfinejši čaj K 2— oddaja A. Sapira, 490, eksport kave in čaja Galanta. 756

Židano štikana bluza samo K 1.95.

Čudež industrije za štikanje.

Velečini modni štof z bogato židano štikarico.

Kompletno za eno blužo samo K 1.95. 154

Krasno lepo! Zadnja novost!

Par sto tucatov teh krasno lepih, bogato z židno štikanih štofastih bluz v nežnih lepih barvah, kakor belo, creme, rosa, svetloplavo, srednje-plavo, modno-lila, rdečo, zeleno, drap, temno-plavo, fraise, rujavo, črno, sploh v vsaki eksistujoči barvi, prevzeli smo od neke razpuščene švicarske štikarijske tvornice in zamoremo te krasne bluže po en-gros-prodaji velikih množin za to smešno ceno razprodati. — Te bluže so trikratno svote vredne. — Pri najmanjšem nakupu 3 kosov tudi v različnih barvah po želji per kos K 1.95. Pri nakupu 6 kosov starejše vsi skupaj le K 11.— in se poleg tega fini jabot iz čipk ali pa fini „Spitzenkragen“ zastoj priloži. Edina razprodaja po povzetju.

M. Swoboda, Dunaj, III/2, Hießgasse 13—114.

Sporočite nam svoj naslov,

da Vam pošljemo navodilo, kako se Vam pri pametnem varčevanju zamore nakloniti

velika svota denarja!

„Glücksbote“ Ljubljana 101.

Vinogradniki!

Priskrbite si pravočasno vspešno sredstvo zoper Peronospero! Bakrena galica (Kupfervitriol) se vsled vojske tudi za visoko plačilo skoraj ne more dobiti.

Kot popolno in najboljše preizkušeno namo domestilo priporočati se zamore le 155

Perocid.

Perocid pošilja po najnižji ceni tvrdka:

D. Rakusch v Celju.

Neprijetne lasi

v obrazu, na lakti in rokah odpravi tekem 5 minut

dra. A. RIX odstranjevalec las,

gar. neškodljiv, zanesljiv uspeh, ena doza za K 4.— zadostuje. Pošlje se strogo diskretno.

Kos. dr. A. RIX laborat. DUNAJ, IX., Berggasse 17/N.

Zaloge v Mariboru: lekarna pri „angelju varuhu“, lekarna „Marija pomagaj“ in parfumerija Wolfram; v Ljubljani lekarnar: pri „zlatem jelenu“, v drožerijah A. Kauč in „Adrija“. 180

Štajersko deteljno seme

od rdeče detelje, debelozrnato, zajamčeno grinte-prosto, se pošilja v vsaki množini, od 5 kilogramov naprej poštine prosto na vsako pošto proti povzetju kg za K 2.20 od tvrdke brata Reiter v Slovenjemgradu. 157

Priden viničar

za Podlehnik (Lichtenegg) v Halozah se sprejme pri Jožef Orngiu v Ptuj. 168

Naznanilo.

Obvestimo naše p. n. odjemalce, da smo vsled podražanja surovin, embalaže, kakor tudi delavskih plač in stroškov za izdelovanje sploh primorani, ceno za

Lysoform

(Lysoform)

razokuževalnega sredstva, od dne 1. aprila naprej zvišati. Steklenica s 100 grami stane nameste 80 v. vnaprej 90 vinarjev. V tem razmerju zaračuna se tudi embalaža višje.

Lysoform-Werke

Dr. Keleti & Murányi,
kemična tovarna v Ujpesti. 40

KOSE!

KOSE!

Kdor hoče imeti

167

KOSO

s katero se ni treba mučiti ter se z enkratnim klepanjem kosi z lahkoto vsake vrste travo celi dan, naj se obrne na tvrdko

J. KRAŠOVIC V ŽALCU,

katera je prevzela že lansko leto edino zastopstvo svetovno znanih kos znamka „Poljedelsko orodje“ in jih tudi več tisoč razpečala. Pri naročilu 10 kom. se doda 1 kom. brezplačno.

Za dobro kakovost kos se jamči.

Cenik na zahtevo brezplačno!

KOSE!

KOSE!

Kupim vsako množino

surovega masla (Butter), jajc masti, (Schweineschmalz) domačega prekajenega (vojnega) mesa po najboljši ceni.

Ponudbe se naj naslovijo na:

R. FALUDI, DUNAJ XIX.,
Hauptstrasse 35. 169

Zlata verižica na obroke!

60 gramov težka K 140.— na mesec K 4.—. Prvorazredna srebrna ura, 3 srebrni pokrovi K 14.—. Se pošilja povsod. Kdor hoče pocieno uro in verižico kupiti, naj piše takoj 24

R. Lechner, Goldwarenhaus, Lundenburg 661.

Priporočljiva domača sredstva.

Kitajski železni Malaga, kapljice za okrepčanje krvi proti slabosti in bledičnosti (Bleichsucht) itd.; steklenica 2 K. — Tekočina za prsa in pljuče, stekl. 1 20 K proti kašlju, težki sapi itd. — Čaj in pilule za čiščenje krvi à 80 vin. — Čaj proti gihtu à 80 vin. — Balzam za giht, ude in živca stekl. 1 K; izvrstno mazilo, ki odstrani bolečine. — Bleiburški živinski prašek à 1 20 K. Prašek proti odvajanju krvi v živalski vodi à K 1 60 — Izvirni strup za podgane, miši, ščurke à K 1.—. Razpošiljatev L. Herbst, apoteka Bleiburg na Koroškem. 49

Pogreša se

gluhonemi čevljarji pomočnik Jožef Osteritz, ki je delal blizu do Božiča pri čevljarjem mojstru g. Johana Kvasa v Konjicah. Pogrešanec je star 24 let, je srednje velikosti, precej močne postave, podolgovatega obraza, sivih oči, primernega nosu, zatemneih lasi in poganjajočih brk. Obleden je bil, ko je izgini, s ponošeno delavsko obleko. Kot posebno znamenje ima vrh glave (na temenu) v približno 3 cm dolgo, staro brazgotino. 176

Zahtevajte

v vseh trgovinah in trafikah

Štajerčeve užigalice

(„Štajerc“-Schweden.)

Wasserdichte Wagenplachen

Vododržne vozne plahte

K 20.— K 25.— K 30.—
3 m 3 1/2 4 m dolge

Wasserdichte Pferdedecken — Vododržne konjske odeje

rujave 1.90 m dolge po 10, 12, 15 kron, priporočata

Slawitsch in Heller v Ptuj

trgovina z blagom. 243

Zahtevajte

zastoj in franko moj glavni cenik z 4000 podobami ur, zlatih in srebrnega blaga, godbenih instrumentov, usnjatega in jeklenega blaga, predmetov za domačijo in toalet, orozja itd.

Prva fabrika ur HANNS KONRAD
c. in kr. dvorni liferant, BRUX št. 731 (Česko).

Nikel-Roskopf-ure K 3.90, 4.20, 5.—. Srebrne ure K 8.40, nikel-budinica K 2.90; budinica z dvema zvoncema K 4.—. Razpošiljatev proti povzetju. Brez rizike! Izmenjava dovoljena ali denar nazaj. 39

Brata Slawitsch

v Ptuj

Franziplatz in Vagarergasse

priporočata izvrstne šivalne stroje (Nähmaschinen) po sledeči ceni:

Singer A ročna mašina K 50.—
Singer A K 60.— 70.—
Dürkopp-Singer K 70.— 90.—
Dürkopp-Ringschiff za šivanje K 130.—
Dürkopp-Zentralbobbin za šivanje K 140.—
Dürkopp-Ringschiff za krojače K 160.—

Dürkopp-Zentralbobbin mit versenkbarem Oberteil, Luxusausstattung K 160.— 180.—
Dürkopp-Zylinder-Elastik za čevljarje K 160.— 180.—
Minerva A K 120.—
Minerva C za krojače in čevljarje K 160.—
Howe C za krojače in čevljarje K 90.—
Deli (Bestandteile) za vsakovrstne stroje. — Najine cene so nižje kakor povsod in se po pogodbi plačuje tudi lahko na obroke (rate). Prosimo, da se naj vsaki zaupno do nas obrne, ker solidnost je le tistim znana, kateri imajo mašine od nas. Cenik brezplačno.